

**За праведника и нечестивеца
в Книгата на притчите (the Book of Proverbs)
в авторизираната версия на Библията (AV/KJB)
(лингвокултурно изследване)**

Румяна Петрова

About the Righteous and the Wicked in the Book of Proverbs, Authorised Version (AV/KJB): a Linguocultural Study. Through the application of the method of culturematic analysis this linguocultural study outlines the characteristics of the righteous and the wicked person in the Book of Proverbs, Authorised Version of the English Bible (King James Bible) of 1611.

Key words: Authorised Version of the Bible (AV/KJB); Cultureme; Linguistic Culturology; the Book of Proverbs

ВЪВЕДЕНИЕ

Книгата на притчите в класическия превод на английската Библия – авторизираната версия (Authorised version, AV) от 1611г., позната още като Библията/версията на крал Джеймс (King James Bible/Version, KJB/KJV)¹ – отправя своето послание посредством различни противопоставяния. Някои най-типични опозиции са разумът и невежеството, трудолюбието и мързелът, добрият цар и лошият цар, добродетелната жена и порочната жена и др. С помощта на този широко използван от древните автори похват става възможно много по-пълното открояване на положителните същности и на отрицателните човешки качества и прояви, които изпъкват с още по-голяма сила, яркост и отчетливост на фона на своите контрастни съответствия.

Настоящата работа е част от по-голямо изследване, озаглавено „Културемите в *Книгата на притчите* (The Book of Proverbs) в авторизираната версия на Библията (AV/KJB)” [2]. Целта на тази кратка разработка е с помощта на лингвокултурния подход с приложение на културемата да се опише портретът на добродетелния човек и този на нечестивеца така, както двата персонажа са представени в най-известния английски превод на библейската книга.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Лингвокултурният подход, който се прилага в работата, има за основа приложението на културемата като единица за лингвокултурно изследване.² **Културемата** определяме най-общо като **вербализирана, аксиологически маркирана същност с определено съдържание**. Обозначаваме я с име (съществително име или номинативна група) и положителен или отрицателен знак (плюс или минус).

Ключов момент от приложението на културемата е **културематичният анализ**. Той е вид семантичен анализ, при който се отчитат съдържанието и семантичната плътност на дадена **сложна културама**, битуваща в определен текст или в група текстове. Сложната културама представлява съвкупност от свои реализации или появи, наречени **прости културеме** – синтагми (съществителни, номинативни групи

¹ Видният български хебраист М. Алмалех [1] с право нарича този превод „класическият английски превод”. Тази формулировка много точно отговаря на качествата и ролята на авторизираната (т.е. официалната) версия на Библията в историята на английската култура. В сравнение с много други преводи на английски език от XIV в. насам вече почти четири века, макар и паралелно с други, по-нови версии, авторизираната Библия продължава без прекъсване да се ползва от официалната Англиканска църква и от други деноминации навсякъде в англоезичния свят и да се цитира по традиция от англоезични творци на художественото слово, учени, публицисти и др.

² За повече относно приложението на културемата вж. литературата в [2].

или номинализации), чиито определящи признаци са конкретна опорна дума в състава им и положителна или отрицателна характеристика. Тези синтагми най-често влизат в състава на изреченията на изследвания текст като негови непосредствено съставлящи [4], но може също така да се извеждат от тях чрез семантични трансформации – например отговори на въпросите към цялото изречение „Какво препоръчва / осъжда тази паремия?“, „На какво учи тази паремия?“ и др. Също така, освен под формата на съществителни имена и номинативни групи простите култури могат да бъдат и номинативни синтагми от изреченски тип, съдържащи същите опорни лексеми или техни синоними.

И така, от гледна точка на лингвокултурния подход с приложение на културемата двойката *праведник* – *нечестивец* съществува под формата на пълната съвкупност от всички прости култури в състава на сложните култури „праведник (+)“ и „нечестивец (–)“, открити в текста на книгата. Казано другояче, предмет на изследването са всички по-кратки или по-дълги „споменавания“ (буквални – напр. *the righteous*; *the wicked* – или чрез синоними) в 915-те стиха на *Книгата на притчите* на двата контрастни персонажа.

В изреждането по-долу в скоби след всяка синтагма е поместен нейният превод на български език [5]. Той се основава на два добре известни превода на Библията у нас – синодалния превод на Св. писание от 1925 / 1993г. (Синод. Библия) и протестантската Библия от 2005г. (Библия 2005), като местата, в които е била установена неравнозначност с българските съответствия³, са преведени с помощта на тълкуванията на трима авторитетни представители на английската богословска мисъл – Матю Хенри [6], Джордж Лосън [7; 8] и Чарлз Бриджис [9]. Тези свещеници живеят в периода от края на XVII-ти до около средата на XIX-ти век и коментарите и тълкуванията им са именно върху авторизираната версия на Библията. В някои отделни случаи са ползвани и сведения от други специализирани англоезични източници – тълковни и библейски речници, глосари, енциклопедии и др.

По-долу представяме примерите, които най-ярко илюстрират съдържанието на тези две доминантни култури. Двете съвкупности пресъздават портретите на контрастната двойка персонажи по начина, по който са представени на иврит от свещения автор и след това „пречупени“ през ренесансовия английски превод.

Първият член на опозицията е **“the righteous (праведникът) (+)”**. Появите на тази сложна доминантна култура в книгата са 204, което се равнява на 3.1% от всички появи на култури в нея (общият им брой е 6506). Както се вижда в изреждането по-долу, тя съдържа субстантивирани прилагателни *the righteous/the upright/the just (праведният, непорочният, честният, справедливият)*⁴, съществителните *righteousness (праведност, правда)* и синтагми от изреченски тип по моделите *the righteous, who is + adjective* (праведният, който е + прилагателно) и *the righteous, who + verb* (праведният, който + глагол).

“The righteous, who sings and rejoices (праведният, който пее и ликува) (+)” (Pr. 29:6); “the good conscience of the righteous, which frees him from fear” (+) (чистата съвест на праведния, която го освобождава от страх) (Pr. 28:1); “the joy of the just when doing judgment (радостта на праведния, когато върши правосъдие) (+)” (Pr. 21:15); “the heart of the righteous, which studieth to answer (сърцето на праведния, което мисли, преди да отговори) (+)” (Pr. 15:28); “the upright, who directeth his way (честният, който внимава в правотата на пътя си) (+)” (Pr. 21:29); “the boldness and courage of the righteous (дързостта и смелостта на праведния) (+)” (Pr. 28:1); “the

³ Установената неравнозначност спрямо едното или спрямо двете съответствия в посочените два български превода на Библията засяга 11% от 915-те стиха на английския превод.

⁴ На ранния съвременен английски език, на който е написана тази версия на английската Библия, субстантивирани прилагателни *the righteous* и *the wicked* могат да бъдат и в множествено число, както е в съвременния английски език (*прев.*: „праведните“, „нечестивите“), и в единствено число (*прев.*: „праведният“, „нечестивият“).

righteous man, who regardeth the life of his beast (праведният, който се грижи за живота на добитъка си) (+)" (Pr. 12:10); "the righteous, who hateth lying (праведният, който мрази лъжата) (+)" (Pr. 13:5); "the righteous, who giveth and spareth not (праведният, който раздава и не се скъпи) (+)" (Pr. 21:26); "the righteous man, who wisely considereth the house of the wicked [seeing] how God overthroweth the wicked for their wickedness (праведният, който внимателно наблюдава дома на нечестивия [и вижда], как Господ съсипе нечестивците заради тяхното злодейство) (+)" (Pr. 21:12); "the righteous, who considereth the cause of the poor [in judgment] (справедливият, който внимателно разследва тъжбата на бедния [в съда]) (+)" (Pr. 29:7); "the just, who seek the soul of the upright (справедливите, които се грижат за живота на честните) (+)" (Pr. 29:10); "the just man, who walketh in his integrity (праведният човек, който живее честно и почтено) (+)" (Pr. 20:7); "the integrity of the upright, which shall guide them (честността на праведните, която ги упътва и води) (+)" (Pr. 11:3); "the righteous, who runneth into the great tower [the name of the LORD] [and] is safe (праведният, който бяга в яката кула [името Господне] [и] се спасява) (+)" (Pr. 18:10); "the highway of the upright, which is to depart from evil (утъпканият и равен път за праведните, който е да се отклоняват от зло) (+)" (Pr. 16:17); "the prayer of the upright, which is the LORD's delight (молитвата на праведния, която е радост за Господа) (+)" (Pr. 15:8); "the speech of the just, which is choice silver (речта на праведния, която е отбрано сребро) (+)" (Pr. 10:20); "the just, who shall be delivered from the troubles, caused by the destructive speech of the hypocrite (справедливият, който ще бъде избавен от бедите, причинени от лицемерна реч, чрез своята прозорливост за коварствата на Сатаната) (+)" (Pr. 11:9); "the just man, who falleth seven times, and riseth up again (праведникът, който пада седем пъти и пак става) (+)" (Pr. 24:16); "the fact that the righteous is more excellent than his neighbour (това, че праведникът превъзхожда ближния си [независимо от властта и богатството на последния]) (+)" (Pr. 12:26); "the hope of the righteous, which shall be gladness (надеждата на праведните, която носи радост) (+)" (Pr. 10:28); "the righteous, who is an everlasting foundation (праведният, който е вечна основа) (+)" (Pr. 10:25); "the lips of the righteous, which know what is acceptable (устните на праведния, които говорят правилното, разумното, истинното) (+)" (Pr. 10:32); "the fact that when it goeth well with the righteous of a city, it rejoiceth (това, че когато в един град благоденстват праведните, той се радва и ликува) (+)" (Pr. 11:10); "the person walking uprightly, who walks surely (safely) (човекът, който ходи праведно и безопасно) (+)" (Pr. 10:9); "the upright, who shall dwell in the land (праведният, който ще живее на земята) (+)" (Pr. 29:6); "the mouth of the righteous man, which is a well of life (устата на праведния, която е извор на живот) (+)" (Pr. 10:11); "the deliverance of the seed of the righteous (избавлението на потомството на праведния) (+)" (Pr. 11:21); "the righteous, whose desire is only good (праведните, които желаят единствено добро) (+)" (Pr. 11:23); "the fact that those who are upright in their way are the LORD's delight (това, че тези, които са праведни в пътя си, са радост за Господа) (+)" (Pr. 11:10); "the blessed memory of the just (благословеният спомен за праведния) (+)" (Pr. 10:7); "the trials of the righteous in this life [as part of their recompense] (изпитанията на праведниците в този живот [като част от тяхното изкупление]) (+)" (Pr. 29:6); "the thoughts of the righteous, which are right (мислите на праведните, които са истинни) (+)" (Pr. 12:5); "the fact that the poor walking in his integrity is better than the perverse in his ways, though he is rich (това, че бедният, ходещ в своята непорочност, е по-добър от този, който криви в пътищата си, макар и богат) (+)" (Pr. 28:6); "the righteousness of the perfect, which shall direct his way (правдата на съвършения, която оправя пътя му) (+)" (Pr. 11:5); "the righteous, who is delivered from trouble (избавянето от беда на праведния) (+)" (Pr. 11:8); "the labour of the righteous, which gives him life (трудът на праведния, който му осигурява живот) (+)" (Pr. 10:16); "the fact that the blessing of the righteous exalteth a city (1) това, че ако в един град уважават честните му граждани, той се развива и благоденства; 2) това, че с благословията на праведните един град

се развива и благоденства (+) (Pr. 11:11); “the fact that when the righteous are in authority, the people rejoice (това, че когато праведните са на власт, народът ликува (+) (Pr. 29:2); “the path of the just, which is like the shining light that shineth more and more unto the perfect day (пътеката на праведните, която е като ярка светлина, светеща все повече и повече с изпълването на деня) (+) (Pr. 4:18) и някои други.

От прегледа на синтагмите могат да се направят следните обобщения. Първо, описанията на праведния човек са проникнати от любов и възхищение. Той е представен от четири различни ракурса: с вътрешните си качества, с проявите си към другите хора и живи същества, от гледна точка на общността, в която живее, и от гледна точка на вечността. Характерни за него са непрестанното желание за правда и добро, чистота, истинна и блага реч, трудолюбието, честността, загрижеността и справедливостта към хората, умът и проницаелността, вътрешната самодисциплина, спокойното приемане на злото, доброто отношение към животните, щедростта и милосърдието към оцетените от съдбата, хладното и безпристрастно наблюдаване на съдбата на нечестивите, смелостта при противопоставянето на злите, твърдостта при понасянето на изпитания, непоколебимият оптимизъм, проникнат от упованието му в Господа. Праведният е описан като „любимец“ на Господа, за Когото неговите молитви, блага реч и дела са радост. Господ дарява на честния и почтен човек сигурна защита в зло време. Подчертава се, че обществото, в което живее праведният, се издига и благоденства при неговия благослов и управление. Но освен в настоящия живот праведният е щастлив и в плана на вечността: там думите му остават вечни и самият той представлява „вечна основа“. Праведният като че ли живее в два плана – в плана на човешкото ежедневие и в този на вечността. Свещеният автор описва неговия благороден и прекрасен живот и го сравнява с ярка светлина, с вътрешен огън, който се разгаря все повече и повече с изпълването на деня.

Вторият член на опозицията е нечестивецът. Денотиран е със **сложната култураема “the wicked (нечестивецът) (-)“**.

Тази отрицателна доминантна култураема има общо 226 появи в книгата (равняват се приблизително на 3.5 % от 6506). Тя обхваща синтагми с опорна дума *wicked* (1. грешен, порочен; 2. лош, злонамерен, зъл [АБР]) и нейните производни *wickedness* (лошотия, злина) и *the wicked* (грешният, порочният, лошият). Преводът на *wicked*, *wickedness* и *the wicked* като нечестив, нечестивост/нечестие и нечестивият/нечестивите, нечестивец/нечестивци е този според синодалната Библия (Синод. Библия). Той не съпада с лексемата *зъл*, тъй като тя е българското библейско съответствие на друга английска култураема – “evil (-) (от *evil* 1. лош, зъл; 2. вреден, пагубен, лош; зло, злина [АБР]) с вариант *the evil* (злият/злите, лошият/лошите). Примерите в следващите редове са подбрани с цел да се покажат разнообразни и характерни страни от портрета на този отрицателен персонаж.

“The thoughts of the wicked, which are an abomination to the LORD (помислите на нечестивите, които са мерзост за Господа) (-) (Pr. 15:26); “the wicked man, who lays wait against the dwelling of the righteous (нечестивецът, който поставя засада срещу дома на праведника) (-) (Pr. 24:15); “the violence, which covereth the mouth of the wicked (насилието, което покрива устата на нечестивия) (-) (Pr. 10:11); “the mouth of the wicked, which poureth out evil things (устата на нечестивеца, които бълват злина) (-) (Pr. 15:28); “the wicked man, who is loathsome (acts disgustingly) (нечестивецът, който е отвратителен (постъпките му са гнусни)) (-) (Pr. 13:5); “the wicked doer, who giveth heed to false lips (злосторникът, който слуша лъжливи устни) (-) (Pr. 17:4); “the wicked man, who taketh a gift out of his bosom to pervert the ways of judgment (нечестивият, който вади подарък изпод пазва, за да изкриви пътищата на правосъдието) (-) (Pr. 17:23); “the wicked man, who hardeneth his face (нечестивият, който е нагъл на лице) (-) (Pr. 21:29); “the sacrifice of the wicked, which is an abomination to God (жертвата на нечестивеца, която е мерзост за Господа) (-) (Pr.

15:18); “the wicked man, who is winking with his eyes, speaking with his feet, teaching with his fingers (злят и проклет човек, който намига с очи и прави знаци с ръце и нозе) (–)” (Pr. 6:13); “the coming of the wicked, which is followed by contempt and ignominy (появата на нечестивеца, с която идва кошунството на всичко свято и с него – опозоряването) (–)” (Pr. 18:13); “the wicked person, who is continually devising mischief and sowing discord (нечестивецът, който непрекъснато крои зло и замисля раздори) (–)” (Pr. 6:14); “the fact that the calamity of the wicked man shall come suddenly (това, че гибелта на нечестивеца ще дойде внезапно) (–)” (Pr. 6:15); “the words of the wicked, which are to lay wait for blood (думите на нечестивците, които са засада за кръвопролитие) (–)” (Pr. 12:6); “the fact that the curse of the LORD is in the house of the wicked (това, че проклятието на Господа е върху дома на злия) (–)” (Pr. 3:33); “the wicked, who are overthrown by God for their wickedness (нечестивите, които Господ съсипе заради тяхното злодейство) (–)” (Pr. 21:12); “the naughty person, the wicked man, who shall be broken without remedy (лошият човек, нечестивецът, който ще бъде съсипан без надежда за поправяне) (–)” (Pr. 6:15); “the fact that the way of the wicked seduces them (това, че пътят на нечестивците ги въвежда в изкушение) (–)” (Pr. 12:26); “the wicked, who bringeth his sacrifice with a wicked mind (нечестивият, който принася жертвата си с нечестива помисъл) (–)” (Pr. 21:27); “the soul of the wicked, which desireth evil (душата на нечестивия, която жадува зло) (–)” (Pr. 21:10); “the fact that a city is overthrown by the mouth of the wicked (това, че един град се съсипе с устата на нечестивите) (–)” (Pr. 11:11); “the observation that when the wicked people of a city perish, there is shouting [for joy] (това, че когато в един град загиват нечестивите, народът ликува) (–)” (Pr. 11:10); “the cruel ‘tender mercies’ of the wicked to his beasts (жестокото „милосърдие“ на нечестивия към добитъка му) (–)” (Pr. 12:10); “the man of wicked devices, who is hated (умишлено кроещият зло, който е [още по-]омразен [от избухливия]) (–)” (Pr. 14:17); “the heart of the wicked, which is little worth (сърцето на нечестивия, което е с ниска стойност) (–)” (Pr. 10:20); “the way of the wicked, which is as darkness (пътят на нечестивите, който е като тъмнина) (–)” (Pr. 4:19); “the wicked, who know not at what they stumble (нечестивите, които не знаят в какво се препъват) (–)” (Pr. 4:19); “the wicked, who regardeth not to know the cause of the poor (нечестивият, който отказва да се занимава с тъжбата на бедняка) (–)” (Pr. 29:7); “the affirmation that when the wicked rise, [the good] men hide themselves (твърдението, че когато нечестивите се издигат, добрите хора се крият) (–)” (Pr. 28:28); “the affirmation that when the wicked perish, the righteous increase (твърдението, че когато нечестивите загиват, праведните се множат) (–)” (Pr. 28:28); “the fact that when the wicked beareth rule, the people mourn (това, че когато управляват нечестивци, народът страда) (–)” (Pr. 29:2); “a wicked ruler over a poor people, who is like a roaring lion and a ranging bear (нечестив владетел на беден народ, който е като ревящ лъв и освирепяла мечка) (–)” (Pr. 28:15); “the prosperity of the wicked, which is sin (успяването на нечестивите, което е грях) (–)” (Pr. 24:1); “the fact that the wicked flee when no man pursueth (това, че нечестивците бягат без никой да ги гони) (–)” (Pr. 28:1); “the wicked, who is made by the LORD for the day of evil (нечестивият, когото Господ е направил за деня на Своя гняв) (–)” (Pr. 16:4) и мн. др.

Съвкупността от синтагми с опорна лексема *wicked* очертава в пълнота библейския портрет на нечестивеца. Този тип човек е вътрешно пуст и търси да осъществява себе си предимно във външни неща като активно злотворство, интриги и амбиции. Най-характерното за нечестивия е безразличието към доброто и злото и нежеланието да научи разликата между тях. Той обича лъжата, злото, измамата и самоизмамата. Лута се в пълна заблуда по отношение на реалността и на себе си. Мама дори и Господа с приношенията си, които са користи и лицемерни. Нечестивецът не признава ничие върховенство над себе си и за него няма нищо свято. Той е над закона и морала и е лишен от скрупули и съвест. Подкупва съдиите в съда, за да постигне това, което е в негов интерес. Изпълнен е с омраза към

праведните и съзнателно им вреди. Речта му е изпълнена със зло. Непрекъснато крои интриги и се обгражда с измамници като него. Описан е като отвратителен с подлостта и машинაციите си. Дори и жестовете му са противни и отблъскващи. Успехът идва при него не по заслуги и достойнство, а е плод на лъжа и измама. С думите си такъв човек може да съсипе дори и град. Представен е като нагъл и амбициозен, жесток към по-слабите и безмилостен дори към собствените си домашни животни. Вътрешно в себе си обаче нечестивият човек е страхлив: той бяга без някой да го гони и когато падне от власт, което непременно става, и то внезапно и без никаква надежда за поправяне, всички добри хора се радват и ликуват. Когато едно общество се прочисти от нечестивците си, праведните в него се умножават и с тях идват доброто, истината и справедливостта. Отношението на Господа към нечестивците, както се вижда от тези описания, е гняв, отвращение и омерзение. В *Книгата на притчите* се казва, че Господ е проклетел дома на нечестивия, но не го унищожава, тъй като ще му трябва за Деня на гнева.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Съдържанието и тълкуването на двойката сложни културени възсъздава два коренно различни портрета на два основни библейски персонажа, така, както битуват в класическия английски превод на *Книгата на притчите*. Те представят фрагмент от юдео-християнските ценности, които, както е известно, са залегнали дълбоко в основата на европейската култура и цивилизация. И въпреки отдалечеността на времето може да се каже, че дори и днес, повече от три хиляди години след появата на оригиналните паремии, които по-късно постепено влизат в състава на *Притчи*, ярките описания на праведника и нечестивеца не са изгубили изключителната сила на внушението и въздействието си. Напротив, те продължават да вълнуват съвременния читател, да го подтикват към размисъл и вглеждане в себе си и да говорят на съвестта му.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Алмалех, М. Светлината в Стария завет. София: „Кибера“, 2010, с. 91.
- [2] Хабилитационен труд (469 с.) пред защита.
- [3] Petrova, Roumyana. Comparing Proverbs as Cultural Texts. – In: Proverbium. Yearbook of International Proverb Scholarship. No. 20, W. Mieder, ed., University of Vermont, 2003, pp. 331–344; Петрова, Р. За пословиците и културата. – В: Ние и другите. Русенски университет, Русе, 2004, с. 7–79; Петрова, Р. Лингвокултурологично съпоставително изследване на английски и български пословици. Дисертация за придобиване на о. н. с. „доктор“ (267 с.). София: БАН – Институт за български език, 2006 – В: Лингвокултурология /Linguistic Culturology. – <http://lingvocult.ru.uni-ruse.bg>; Петрова, Р. Мъдростта през погледа на съвременни англоезични изследователи (опит за културематичен анализ). Студия. – В: Научни трудове на Русенски университет. Том 46, серия 5, Европеистика. Русе, 2007, с. 133–144. – В: Лингвокултурология / Linguistic Culturology. – <http://lingvocult.ru.uni-ruse.bg>; Петрова, Р. Културемата – единица за лингвокултурологични съпоставително изследвания (върху материал от английски и български пословици). – В: В огледалния свят на езика и културата. Русев, Р., ред. Русе: Лени-Ан, 2007 г., с. 9–28; В: Лингвокултурология /Linguistic Culturology. – <http://lingvocult.ru.uni-ruse.bg>; Петрова, Р. Лингвокултурологично съпоставително изследване на пословици. – В: Теоретическите и лингводидактическите проблеми изследвания русских и других славянских языков. Сборник научных трудов. /ГОУ ВПО ВолГУ; ред. совет О. В. Иншаков, пред. и др.; редкол: Н. А. Тупикова, отв. ред. и др. Волгоград: Изд-во ВолГУ, 2008, с. 135–156; Петрова, Р. За езика на английската Библия – II. Бележки към семантиката на Първа глава от Proverbs (Притчи) в два преводни варианта на английската Библия. – В: Научни трудове на Русенския университет – 2008, т. 47,

серия 39, Езикознание и чужди езици. Русе, 2008, с. 32–38; – В: <http://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp/9/9-5.pdf>; Петрова, Р. Някои бележки към культурематичния анализ на лингвокултурния концепт *wisdom* (мъдрост) в The Book of Proverbs, King James Bible (Книгата на притчите, Библията на Крал Джеймс). – В: Проглас. Филологическо списание. П. Радева, гл. ред., № 2, 2009 (год. XVIII). Велико Търново: Университетско издателство „Св. Св. Кирил и Методий“, с. 144–149; Българска електронна лингвистична библиотека – [http://belb.net/spisanija/proglas/2009.2/ petrova_rumjana.pdf](http://belb.net/spisanija/proglas/2009.2/petrova_rumjana.pdf); Petrova, Roumyana. Culturemes in The Book of Proverbs: The Hymn of the Virtuous Woman. – В: Арnaudов сборник, том 6 (2010), Русев, П., ред. Русе: Издателство „Лени Ан“, 2010, с. 459–468; Petrova, Roumyana. Bulgarian Proverbs of Reciprocity: A Culturematic Study. – In: Proverbium. Yearbook of International Proverb Scholarship. No. 27, W. Mieder, ed., University of Vermont, 2010, pp. 245–286 и др.

[4] Непосредствено съставлящите (immediate constituents) на английското изречение са простите и разширените му части. Разглеждат се в: Quirk, R., S. Greenbaum, G. Leech, J. Svartvik. A Comprehensive Grammar of the English Language. 10-th impression. London & New York: Longman, 1992, pp. 38–47.

[5] Преводът на *Книгата на притчите* е включен в конкорданса (140 с.) към хабилитационния труд.

[6] Henry, Matthew. Commentary on the Whole Bible (1704–1710). Volume III (Job to Song of Solomon). An Expository, with Practical Observations, of the Proverbs – <http://www.ccel/henry/mhc.i.html>

[7] Lawson, George. Exposition of the Book of Proverbs. By the Late Rev. George Lawson, D.D., Professor of Divinity to the Associate Synod, Selkirk. In two volumes. Vol. I. Edinburgh: printed for David Brown, No. 6. St Andrew's Street, 1 W. Oliphant, and F. Pillans, Edinburgh; M. Ogle, Glasgow; Ogle, Duncan & Co. and J. Nisbet, London. 1821.

[8] Lawson, George. Exposition of the Book of Proverbs. By the Late Rev. George Lawson, D.D., Professor of Divinity to the Associate Synod, Selkirk. In two volumes. Vol. II. Edinburgh: printed for David Brown, No. 6. St Andrew's Street, 1 W. Oliphant, and F. Pillans, Edinburgh; M. Ogle, Glasgow; Ogle, Duncan & Co. and J. Nisbet, London. 1821.

[9] Bridges, Charles. A Commentary on Proverbs. New York/Pittsburg: R. Carter, 1847.

РЕЧНИЦИ, БИБЛИИ И ЕКСЦЕРПИРАНИ ИЗТОЧНИЦИ

1. АБР: Английско-български речник. 1-ви и 2-ри том, 3-то изд. М. Ранкова, Т. Атанасова, Ив. Харлакова, съст. София: „Наука и изкуство“, 1995.

2. Авторизирана версия (AV/KJB): The Holy Bible. Authorised (King James) Version of the Bible. Great Britain: Cambridge University Press. – <http://www.geocities.com/cott1388/kjv.html>

3. Библия 2005.; Библия или Свещеното писание на Стария и Новия завет, Ревизирано издание. София: , Българско библейско дружество, 2005.

4. Синод. Библия: Библия, сиреч книгите на Свещеното писание на Ветхия и Новия завет. София: Изд. на Св. Синод на Българската църква, 1993 (първо изд. 1925).

За контакти:

Д-р Румяна Петрова, катедра “Европеистика”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, тел.: 082-888 810, e-mail: roumyana.petrova@yahoo.com

Докладът е рецензиран.

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ“
UNIVERSITY OF RUSE „ANGEL KANCHEV“

ДИПЛОМА

Програмният комитет на
Научната конференция RU&SU'10
награждава с КРИСТАЛЕН ПРИЗ

“THE BEST PAPER”

д-р РУМЯНА ПЕТРОВА

автор на доклада

“За праведника и нечестивеца в Книгата
на притчите в авторизираната
версия на Библията”

/лингвокултурно изследване/

DIPLOMA

The Programme Committee of
the Scientific Conference RU&SU'10
Awards the Crystal Prize

"THE BEST PAPER"

to Dr. ROUMYANA PETROVA

author of the paper

“About the Righteous and the Wicked in
the Book of Proverbs”

/a Linguocultural Study/

РЕКТОР
RECTOR

доц. д-р Христо Белоев
Prof. D-r Hristo Beloev

01.11.2010